

Vurdering av ferdighetsnivå

Alle har hørt om føre-var-prinsippet. Ordtaket sier: "Bedre føre var enn etter snar" og handler om hvordan man skal håndtere manglende kunnskap og usikkerhet. For en turlleder er det i aller høyeste grad relevant å etablere sikkerhet knyttet til en rekke faktorer. Værmelding, teltsteder, tidevann, vannkilder, evakueringsruter, A-plan og B-plan er noe av det en turlleder skal kartlegge i forkant av turen. Men hva med det viktigste av alt; menneskene man tar med seg på tur? I møte med turdeltakere man ikke kjenner fra før, eksisterer det et underskudd på kunnskap og sikkerhet knyttet til deltakernes ferdighetsnivå. Det å finne ut av ferdighetsnivået til deltakerne etter at en uønsket hendelse har skjedd, er alt for sent og har potensialet til å være farlig for deltakerne og deg som turlleder. Denne artikkelen foreslår en enkel fremgangsmåte på hvordan du som turlleder kan utføre en vurdering av deltakerne for å øke kunnskap og sikkerhet rundt ferdighetsnivået i gruppa.

Etter å ha ledet mange turer og kurs i kajakk har jeg tatt både fornuftige og mindre fornuftige beslutninger. Noen av de mindre fornuftige beslutningene kan knyttes til manglende kunnskap om ferdighetene til deltakerne. Som turlleder er det du som tar avgjørelsene. Det vil si at dine avgjørelser, eller mangel på avgjørelser, leder til alt som går bra eller dårlig på turen. Gode avgjørelser er avhengig av god kunnskap, ergo er man avhengig av å også skaffe seg kunnskap om deltakerne.

Alle padlere har begrensinger knyttet til utholdenhet, teknikk og forhold på havet. Utholdenhet tar for seg fysisk og psykisk utholdenhet i kajakken. Teknikk sier noe om hva en padler kan av padletak, redninger og tauing. Forhold sier noe om hvor komfortabel en padler er i bølger, surf og strøm. Innhenting av informasjon om dette kan gjøres på følgende måter:

1. Direkte.

Ved direkte observasjon av padleren kan mye oppdages allerede på land, før avreise. Nytt utstyr kan indikere at personen er en ny padler eller at utstyret brukes sjeldent. Lang tid brukt på pakking og forberedelser kan indikere at padleren har liten erfaring med dette. Måten personen velger å sette ut kajakken på vannet kan indikere noe om hvor erfaren han eller hun er. Hvis båten fylles med vann eller personen faller ut av kajakken i det deltakeren setter seg ned, er dette noe du bør få med deg før turen starter. Jeg pleier derfor å stå på land og observere gruppen før jeg selv setter meg i kajakken. Det er i alle tilfeller en god rutine å gå ut sist som turlleder i tilfelle noen trenger assistanse med noe før de begynner å padle.

Kommunikasjon med padleren før turen vil gi nyttig informasjon om deltakeren passer til aktiviteten du skal lede. Rett og slett ved å beskrive dine krav til deltakelse og stole på at deltakeren gir deg en ærlig tilbakemelding, kan dere sammen finne ut av om aktiviteten passer. For eksempel ved å si at turen passer for 3 stjerners padlere (1,25 meter bølger og 8 meter i sekundet vind) vil en deltaker selv kunne si om turen passer. Trenger man å være mer spesifikk kan man si at det kan hende deltakeren blir nødt til å

lande på en strand med 1 meter surf. Her vil deltakeren mest sannsynlig oppgi at han aldri har surfet før eller at han har erfaring med surf og at turen dermed bør passe hans ferdighetsnivå. Videre er det naturlig å si noe om hvor langt man skal padle. De fleste padlere kan si noe om egen komfortgrense knyttet til padledistanse. For mange turpadlere er distanser på 20-30 km per dag innenfor komfortgrensa.

Demonstrasjon av spesifikke ferdigheter. Ved å be en deltaker utføre en ferdighet nødvendig på turen, vil man danne seg et bilde av nivået. Dette kan for eksempel gjøres ved å be deltakeren om å:

- Utføre en egenredning eller kameratredning. Utførelse og tid brukt vil gi deg en tilbakemelding på nivået til padleren.
- Padle ut i et område med bølger eller vind, snu 180 grader og padle tilbake. Ved at padleren snur ute i bølger eller vind, vil man avdekke om padleren greier å holde balansen når bølger eller vind slår inn fra siden.
- Padle rundt en bøye så raskt og så nærme bøya som mulig. En padler med et høyt ferdighetsnivå vil velge en mer avansert teknikk enn en padler med lavt ferdighetsnivå.
- Utføre en tauing eller annen teknikk du mener er vesentlig. Utførelsen vil gi deg indikasjon på deltakerens nivå.

2. Indirekte ved gjennomgang av allerede utførte padlekurs, turer eller ekspedisjoner.

Alle bevis på tidligere erfaring må være:

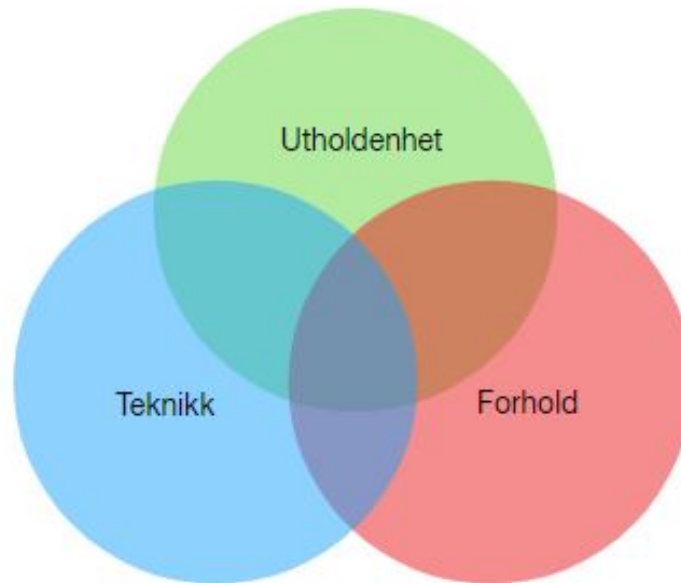
A. Relevant for turen eller kurset. For eksempel, det er ikke gitt at en god flattvannspadler har mye erfaring i brytende bølger.

B. Aktuelt for turen eller kurset. For eksempel, kurs tatt for 10 år siden er ingen garanti for at ferdighetene har vært vedlikeholdt.

C. Tilstrekkelig nok til å foreta en vurdering av deltakerens ferdigheter. En ren muntlig eller skriftlig tilbakemelding fra deltakeren er ikke nødvendigvis nok. Noen vil overvurdere egne ferdigheter mens andre vil undervurdere seg selv. En kombinasjon av vurderinger vil gi deg som turlleder et bedre bilde av ferdighetsnivået til turdeltakeren.

Sluttresultatet av dette blir en kategorisering av deltakeren. Stjernesystemet kan brukes som et utgangspunkt her. Stjernesystemet går fra 1 til 5 og forteller noe om hvor krevende forhold (vær, bølgehøyde, strøm, surf) og farvann (geografisk område) er. Som turlleder bør du, etter en vurdering, kunne anta noe om hvor i stjernesystemet turdeltakeren er. For eksempel vil en god 3 stjerners padler kunne padle og utføre redninger i 1,25 meter høye bølger og 8 meter i sekunders vind. Det er også rimelig å anta at en god 3 stjerners padler vil kunne lande kajakken på en strand med 0,5 meters surf. La oss videre si at du har en to stjerners padler i gruppen. Det er rimelig å anta at denne turdeltakeren kan padle komfortabelt i 0,5 meter høye bølger og 3 meter i

sekundet vind. Det er rimelig å anta at denne turdeltakaren vil velte i 0,5 meter høy surf. Dette er nyttig informasjon for deg som turlleder. Du vet med rimelig god sikkerhet hva disse to turdeltakerne er i stand til å utføre i kajakken. Du som turlleder kan dermed bruke ressursene i gruppa basert på denne informasjonen. Er det et behov for redning eller tauing i gruppa vet du hvem av deltakerne det er mest fornuftig å benytte seg av.

Utholdenhet, teknikk og mestring av forhold er tre faktorer ved turdeltakere en turlleder bør vurdere i forkant av turen.